

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Deres ref:

Vår ref:

Dato: 04.05.2015

Forslag til endringer i energiloven - Norsk Industris hørings svar

Norsk Industri støtter på generelt grunnlag forslaget om selskapsmessig og funksjonelt skille for nettvirksomheten. Vi støtter også andre forslag som kan bidra til et mer effektivt strømnett og lavere nettkostnader for forbrukerne.

Samtidig vil vi benytte anledningen til å påpeke en del utfordringer og problemstillinger mange av de kraftforedlende bedriftene opplever, og som vi mener må drøftes i forbindelse med denne saken. I forhold til høringsforslaget gjelder dette pkt 2.4.2 i høringsforslaget, hvor endring fra tre til to nettnivå og tariffer omtales.

Norsk Industri representerer blant annet norsk kraftforedlende industri (SFHB – Store Forbrukere med Høy Brukstil) tilknyttet det norske sentral- og regionalnettet. 13 bedrifter er tilknyttet sentralnettet, 27 bedrifter er tilknyttet regionalnettet.

Norsk kraftforedlende industri står for en betydelig verdiskaping. Bedriftene eksporterte kraft i fast form og andre foredlede produkter tilsvarende 35 TWh. Energi, inkludert nettkostnader utgjør således en betydelig andel av produksjonskostnaden. Hvert tiltak som bidrar til mer effektiv nettstruktur og drift av strømnettet, og derved bidrar til lavere kostnader for industrien er derfor av betydning. Norsk Industri har derfor som utgangspunkt at vi er positive til slike tiltak.

Norsk Industri er opptatt av å sikre en robust nettstruktur og tariffingsmodeller som ivaretar behovet for forutsigbare og konkurransedyktige rammevilkår, og som reflekterer den nyttefunksjonen SFHB-bedriftene har for kraftsystemet som helhet. Vår høringsuttalelse dreier seg i stor grad om dette.

Ekspertutvalget drøftet ikke kostnadsfordelingen i kraftnettet. Norsk Industri mener dette er en svakhet med utvalgets arbeid. Vi registrerer at departementet heller ikke tar opp denne problemstillingen i denne omgang.

Selskapsmessig og funksjonelt skille

Norsk Industri støtter forslaget til endringer i energiloven om krav til selskapsmessig og funksjonelt skille. Tiltaket bidrar til et mer effektivt kraftmarked og en mer effektiv drift og utvikling av overføringsnettet. Vi mener det er viktig at det er de rette kostnadene som gjenspeiles i nettariffen og at det ikke forekommer krysssubsidierting fra nettvirksomheten til annen virksomhet. Den foreslåtte lovendringen kan få betydning for SFHB-bedriftene som er tilknyttet nettselskaper med færre enn 100 000 kunder. For bedriftene er det viktig at en står overfor en uavhengig nettvirksomhet.

Strukturendringer

Norsk Industri ønsker også velkommen strukturendringer som kan bidra til å drive strømmettet mer kostnadseffektivt og som gir lavere nettariffer for forbrukerne, inkludert industrien. Større nettselskaper vil kunne bidra til dette. Det er likevel ikke en klar sammenheng mellom størrelsen på de regionale nettselskapene og tariffene industrien betaler i dag. Departementet gir imidlertid i høringsforslaget ingen synspunkter eller målsettinger til dette, noe som er uheldig sett i lys av dagens fragmenterte nettstruktur i regionalnettet.

To nettnivå

Olje- og energidepartementet følger opp ekspertutvalgets anbefaling om to nettnivåer. Regionalnettet anbefales i hovedsak å inngå i distribusjonsnettet. I ekspertutvalget rapport understrekes det imidlertid at «Enkelte produksjonsrelaterte radialer på høyt spenningsnivå, hvor det også skjer uttak, kan måtte klassifiseres som transmisjon etter tredje pakke». Tilsvarende gjelder tilknytning av industri, der kraftleveranse til industrivirksomhet utgjør hovedfunksjonen for nettanlegget.

Norsk Industri mener at også enkelte andre nettanlegg vil måtte defineres som transmisjonsnett etter EUs tredje elmarkedsdirektiv. Det må legges sterk vekt på funksjonskriteriet og ikke historiske forhold når det avgjøres hvilke nettanlegg som skal ligge i de ulike nettnivåene. Dette er i tråd med de kravene som stilles i EUs andre og tredje elmarkedsdirektiv. Det er viktig at man ikke reklassifiserer nettanleggene uten en gjennomgang med bakgrunn i føringer som gis i tredje elmarkedsdirektiv. En gjennomgang av hvert nettanlegg vil etter vårt syn føre til at en relativt liten, men viktig del av regionalnettet vil bli tillagt transmisjonsnettet.

Ved vurderingen må det ses hen til hvilke nettanlegg og -kunder som spiller samme rolle i nettsystemet som dagens sentralnettsanlegg og -kunder. Nett som er dimensjonert for kraftproduksjon, leveranser til store enkeltkunder eller transmisjon av store mengder kraft ut av et område er typiske eksempler på nett hvis funksjon er transmisjon og bør klassifiseres som transmisjonsnett. Videre bør industriens funksjon og bidrag til stabilisering i transmisjonsnettet i seg selv tilsi at nettanlegg som tilknytter industri bør vurderes klassifisert som transmisjonsnett.

Ekspertutvalget har påpekt behovet for at de ulike regionalnettsanleggene må vurderes med bakgrunn i tredje elmarkedsdirektiv og at utvalget selv ikke har gjort dette.

I EUs tredje elmarkedsdirektiv er transmisjon å anse som "transport of electricity on the extra high-voltage and high-voltage interconnected system with a view to its delivery to final customers or to distributors, but does not include supply". Distribusjon er definert som: "transport of electricity on high-voltage, medium-voltage and low-voltage distribution systems with a view to its delivery to customers, but does not include supply." Forskjellen mellom de to ligger for det første i det høyeste og det laveste spenningsnivået. "Lavspent" er kun distribusjon, "ekstra høyt spenningsnivå" er transmisjon, mens "høyt spenningsnivå" kan defineres inn i begge nivåene. For det andre ligger det en viktig forskjell i angivelsen av hvilke kundetyper eller kundegrupper de ulike nettnivåene leverer til. Kun transmisjon leverer til distribusjon. Anlegg hvis oppgave er å levere til distribusjon må derfor være å anse som transmisjon. Det skilles også mellom "customers" og "final customers". Mens «customers» er et samlebegrep for både engroskunder og sluttbrukere, er «final customers» å forstå som sluttbrukere. (Ref definisjon i direktivet.) Det vil altså si at distribusjonsanlegg i hovedsak leverer til alminnelig forbruk, mens transmisjonsanlegg leverer til sluttforbrukere og distribusjon. Gitt spenningsnivået som er angitt for transmisjon vil sluttforbrukere her typisk være industrikunder.

Industriens nettkostnader

Høringsnotatet fra OED løser ikke hovedutfordringen for SFHB-bedriftene som er tilknyttet det regionale kraftlinjenettet. Vi anmoder OED om å vise politisk gjennomføringsvilje- og kraft til å gjøre de nødvendige tiltak for å sikre forutsigbarhet og like konkurransevilkår.

I tillegg til at mange av disse bedriftene har betydelig høyere nettkostnader i dag enn bedriftene knyttet til sentralnettet, er utfordringene i like stor grad knyttet til uforutsigbarheten som ligger i å være tilknyttet et regionalnett. Denne uforutsigbarheten er i hovedsak:

- De regionale nettselskapene står i stor grad fritt til å velge tariff og tariffingsmodell.
- Noen selskaper står foran store investeringer som vil øke tariffen betydelig. Investeringer som i mange tilfeller er begrunnet i ny kraftproduksjon. Kraftselskapene tar ingen del av denne økte kostnaden.
- Økte tariffer på grunn av omdefinering av nettnivå fra sentral- til regionalnett.
- Eierskifte til nett gir endrede nettkostnader.
- Flytting av tilknyttingspunkt.

Denne uforutsigbarheten utgjør en viktig faktor som legges til grunn i vurderinger av investeringsbeslutninger i bedriftene.

Det planlegges betydelige investeringer i kraftnettet de nærmeste årene, både på sentral- og regionalnettsnivå. Begrunnelsen for disse investeringene er i

hovedsak økende fornybarutbygging, nye kabler til utlandet og et etterslep på reinvesteringer. For SFHB-bedriftene er det viktig at kraftnettet driftes og utvikles kostnadseffektivt, at det utøves strenge prioriteringer ved investeringsbeslutninger og at gjennomføringen av disse er effektive og uten overskridelser. SFHB-bedriftene har en viktig stabiliserende effekt på kraftsystemet som Statnett har redegjort for ved innføring av ny tariffmodell for SFHB. Disse bedriftenes egenskaper virker kostnadsbesparende for kraftsystemet, og den økonomiske betydningen av disse egenskapene er økende, særlig på grunn av økt innmating av uregulerbar kraft i nettet.

Noen eksempler blant Norsk Industris medlemsbedrifter

Som nevnt er 13 av Norsk Industris medlemsbedrifter (SFHB) tilknyttet sentralnettet, mens 27 bedrifter er tilknyttet regionalnettet. Som eksempler på merkostnader bedriftene tilknyttet regionalnettet har, kan vi vise til disse:

Bedrifter tilknyttet Skagerak Nett

Hele 67 prosent av fastleddstariffen til de fire største industribedriftene i Skagerak Nett er regionalnettskostnader. Selv om Skagerak viderefører Statnetts SFHB-tariff til sine industrikunder, bruker ikke Skagerak Nett samme beregningsmodell for regionalnetttariffen. Det medfører at industriselskapene betaler 27 millioner kroner mer for fastleddet sammenliknet med hva de ville hatt om de var knyttet direkte til sentralnettet.

Bedrifter knyttet til Helgeland Kraft

Et annet eksempel er fra Helgeland. Der har Statnett solgt regionalnettet, Rananett2 til Helgeland Kraft. Fire SFHB-bedrifter er knyttet til dette regionalnettet. De fire berørte bedriftene har i dag en årlig merkostnad på 33 millioner kroner (150 %) sammenliknet med hva de ville hatt om de var knyttet direkte til sentralnettet. 33 millioner kroner tilsvarer 50 % av driftsresultatet for nettdivisjonen i Helgelandskraft i sist publiserte Årsrapport (2013). Denne kostnadsøkningen har skjedd utelukkende på grunn av administrative endringer, uten at det er foretatt vesentlige investeringer eller driftsendringer i nett som er relevant for disse bedriftene. Kostnadsøkningen gir betydelig forverrede rammebetingelser for disse bedriftene, i strid med forutsetningene.

Oppsummering

Det er av stor betydning at SFHB-bedriftene som kundegruppe tarifferes likt, uavhengig av nettnivå og tilknytting. Norsk Industri anmoder Olje- og energidepartementet om å vise politisk handlingsvilje til å løse disse utfordringene. Vi ber derfor om at saken adresseres og løses i forbindelse med Olje- og energidepartementets oppfølging av ekspertutvalgets innstilling, noe Norsk Industri også hadde som synspunkt i høringene av ekspertutvalgets rapport og EUs tredje elmarkedsdirektiv.

Med vennlig hilsen
Norsk Industri



Ole Børge Yttredal
Avdelingsdirektør